

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

„Deci noi suntem solii, trimiși în numele lui Hristos și vă îndemnăm în numele lui Hristos, ca și cum însuși Dumnezeu v'ar îndemna: împăcați-vă cu Dumnezeu“.

2 Corinteni 5, 20.

DE ANUL NOU

Pașind, cu ajutorul lui Dumnezeu, într'un nou an de viață, e firesc să aruncăm o scurtă ochire asupra anului trecut, spre a ne da seama deoparte dacă el s'a scurs cu folos pentru viața Bisericii și a credincioșilor săi, iar de alta să culegem din experiențele făcute îndemnuri noi pentru datoriile ce ne așteaptă în viitor.

Paralel cu realizările numeroase ale Statului în toate domeniile pentru progresul neamului și siguranța hotarelor noastre, putem înregistra cu satisfacție și activitatea generală a Bisericii ortodoxe, pusă cu devotament în slujba aceluiași idealuri naționale.

Conștientă de înaltele ei obligațiuni spirituale, Biserica s'a ocupat în chip deosebit de patru probleme mari, cari frământă astăzi opinia noastră publică, anume: *francmasoneria, comunismul, literatura imorală și raportul Clerului cu viața politică*. Sf. Sinod, luând act cu bucurie de suprimarea lojilor masonice prin guvernul țării, și-a precizat punctul de vedere într'un comunicat, care constatând caracterul ateist și antinațional al francmasoneriei, pronunță *o-sânda* asupra ei, și refuză înmormântarea celor ce nu se lapădă de ea. La fel a privit și *comunismul*, împotriva căruia trebuie să lupte, cu orice jertfe, toți bunii ortodocși, spre a zădărnici pustiiri cumplite, cum le vedem în Rusia și Spania. O chestiune delicată, pusă în discuție chiar de către guvern, era aceea a raportului dintre *cler și viața politică*.

Sf. Sinod și-a precizat atitudinea în acel faimos crez intitulat *Nihil sine Deo*, care a produs o adâncă impresie în toate cercurile intelectuale. Biserica e datoare să aibă grijă de *întregă* viața neamului, și deci fără a interveni în luptele politice, are dreptul să adâncească concepția creștină în toate manifestările publice, prin urmare și în ordinea politică,

mai ales când aici descopere programe și acțiuni contrare doctrinei lui Hristos. De aceea *Clerul* trebuie să fie prezent pretutindeni, unde se agită sufletul românesc, păstrând firește rolul divin de *părinte al tuturor*.

Dar o plagă curentă și primejdioasă, ce tulbură adânc sănătatea morală a nației este *literatura imorală*, aruncată pe piață în valuri nesfârșite de negustori criminali și „scriitori“ inconștienți. Tineretul mai ales, este expus să cadă victimă acestei proze excitante și scandaloase, ce-o ispitește din atâtea vitrine obraznice sau dughene tenebroase. Sf. Sinod cere Statului să păsească la sancțiuni necruțătoare, și la rândul lui ia o serie de hotărâri menite să aperse tinerimea de această contaminare ucigătoare.

Alt eveniment de seamă este învierea *episcopiei de Maramureș*, căreia îi revine o chemare națională importantă la granița de nord a Ardealului, unde ne-a copleșit străinismul sub toate formele lui de distrugere.

Întocmirea Regulamentului pentru *instituirea preoșilor*, legea pentru *restabilirea salariilor* avute în 1932 și trecerea *Clerului ardelean* la fondul de pensii al Statului, înzestrarea efectivă a *Mănăstirilor* cu masive păduroase constituie iarăș acte de seamă din cronica bisericască a anului trecut.

*

Revenind la *eparhia noastră* vom sublinia dela început menținerea ei pe linia de muncă, trasată de neuitatul ei restaurator, vlădica *Nicolae Ivan*. Sub noua conducere a P. S. Episcop *Nicolae Colan*, vizitațiile canonice și-au recăpătat semnificația lor pastorală, plină de roade duhovnicești, sfînțirile de biserică, foarte numeroase, au fost prilejuri minunate de îndemnuri arhieresti și înălțări sufletești pentru popor, cercetarea școlilor de toate categoriile din Cluj și alte centre, admirabile ocazii pentru tinerime de a-și cunoaște

Arhiepiscopul cărturar și iubitor al generațiilor de mâine, de a înțelege rostul Bisericii și valoarea Sfințelor Scripturi în educația sănătoasă a celor ce vor avea odată conducerea țării.

Nu-i de loc mirare, că în *conferința protopopilor* dela Dej, P. S. nostru Episcop a examinat pe larg tocmai problema *educației religioase a tineretului școlar*, ca o dovadă câtă însemnatate îi rezervă în preocupările Sale esențiale.

Acelaș interes cald îl manifestă însă și față de *preoșime și mireni*, îndrumându-i și susținându-i în strădaniile lor, cum au probat-o și congresul dela Tg.-Mureș unde s'a cercetat temeinic *problema sectelor*, în temeiul referatului savant al prof. *Grigorie Marcu*, sau congresul general al FOR-ului din Oradea, cu lupta aprigă pentru drepturile ortodoxiei.

Ne găsim, o spunem cu bucurie, în plină ascensiune, grație tactului și înțelepciunii arhieresti, care dă tuturor forțelor active ale Bisericii posibilități largi de creație, îndrumă, ajută și animează, ca preoți și mireni, femei și tineret să se înțeleagă în duhul păcii, colaborând cu iubire la înfăptuirea sfîntelor scopuri ale Bisericii noastre.

Căci dificultățile sunt numeroase și dușmanii înverșunați. A face aici o înșirare

a lor este inutil. Ajunge să ne gândim la frații din strana stângă, cari instigați de Vatican, prin emisari ca nunțul Andreo Casulo sau cardinalul Tisserant, se pregătesc de ofensive grele împotriva noastră, ca niște dușmani de moarte.

Nu ne vom speria însă nici de greutăți, nici de adversari. Din contră, cu cât se vor înteți, cu atât mai mult ne vor oțeli voința de a lupta fără odihnă, pentru triumful năzuințelor ortodoxe, cari se confundă cu acelea ale neamului și Statului românesc.

Trecem printr'o mare tulburare a Europei, amenințată de curenți dizolvante și de spectrul unor noi conflagrații. Țara se pregătește febril spre a le preîntâmpina și a pune *unitatea națională* la adăpost de orice primejdii din afară. Biserica noastră își simte obligația supremă de a pregăti *sufletește* toate categoriile sociale pentru rezistență și biruință, ca apărând *pacea* să rămânem în slujba lui Dumnezeu și să ne împlinim, prin evanghelia lui, destinul nostru pe pământ.

Iată credința nezguduită, cu care trecem în noul an 1938. Prin munca și jertfa noastră a tuturor, el va aduce un nou spor de strălucire ortodoxiei românești, pârghia de înălțare eternă a Patriei și neamului nostru.

Din pastoralele Ierarhilor noștri.

I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan.

„Iată-L coborât în pulberea pământului, în vârtejul mizeriei, al păcatului și al vinovăției noastre, pe cari le-a luat asupra Sa — El cel curat și sfânt — în așa fel încât i-au sângerat picioarele și mâinile și coapsa și capul și viața și-a dat-o pe lemnul crucii ca preț de răscumpărare pentru noi. Dar pe El — viața și nestrucăciunea — nu L-a putut cuprinde mormântul, ci s'a ridicat a treia zi din groapă, ca dovadă a Dumnezeirii Sale și ca cheazăie a mântuirii noastre, și s'a înălțat la Tatăl de unde a și venit. Acum, cu lumina Lui, cu iubirea și cu jertfa Lui de pe cruce ne caută, ne cheamă,

ca să ne ridice la sine și să ne mântuiască. Noi suntem ai Lui. Noi îi aparținem Lui. Noi pentru El și prin El trebuie să trăim, ca martori în lume ai iubirii Lui, ca părtași ai păcii și fericirii Lui. Și dacă noi nu suntem așa, este oare El de vină, fiindcă ne-ar fi părăsit și uitat? O, aceasta nu s'a întâmplat! Ci noi ne-am pierdut de El și ne asemănăm cu niște copii cari au fost răpiți din leagănul lor și duși în țară străină, dar cari nicidecum n'ar fi în stare să găsească calea de întoarcere la casa părintească, dacă nu i-ar căuta și chema tatăl lor acasă. E cuvântul acesta pe care vi-l spun eu acum nu-

mai o asemănare? O nu, ci este aievea așa! Noi suntem fiii Părintelui nostru ceresc — și nu știm aceasta, fiindcă ne-am rătăcit, ne-am uitat sufletul și patria lui. Am mai păstrat în noi dorul după ea, dar cum am găsi drumul întoarcerii la ea, dacă nu ne-ar căuta iubirea și nu ne-ar chema glasul Părintelui nostru? Aceasta o face Hristos Domnul și Mântuitorul nostru, căci: „A venit Fiul Omului să caute și să mântuiască pe cel pierdut.“

Se poate o mai mare fericire decât aceasta: să știi tu omule, că nu ești părăsit, nu ești uitat, ci ești căutat? Că Dumnezeu însuși vine după tine și te caută prin Hristos Fiul Său, prietenul și fratele nostru? Și tu din partea ta n'ai să faci decât un singur lucru: să te lași aflat! Să-ți deschizi sufletul tău la chemările Lui, să te pui la dispoziția Lui, să-ți legi voința ta de voința Lui, viața ta de viața Lui. Nimenea nu este așa de mic și neînsemnat înaintea Lui, ca să nu-l socotească vrednic de a-l căuta și a-l chema la Sine. El te caută așa cum ești, și nu așteaptă dela tine altceva decât să te predai cu totul Lui, cu grijile tale, cu năcazurile și cu sarcinile tale, cu păcatele

P. S. Episcop Nicolae Popovici dela Oradea.

„Multe mi de ani a suspinat sufletul omenesc și a bătut la poarta cerului — cerșind iertare, milă și izbăvire — până când Dumnezeu Tatăl s'a milostivit cu prisosință și ne-a trimis nouă Mântuitor. Mântuitor adevărat și atotputernic, în persoana propriului Său Fiș, pe care l-a dat răscumpărare pentru noi. „Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la voi toată ziua. Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul“, așa a glăsuț înțelesul către păstorii din Vifleem în noaptea cea sfântă a Crăciunului și prin ei către întreg neamul omenesc. Cu adevărat! Pricina de bucurie mare este, și trebuie să fie nouă, nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, căci El ne-a mântuit prin venirea Lui din legăturile celei mai cumplite robii, din legăturile grele și mai apăsătoare și decât munții ale robiei păcatului.

Mulți s'au ridicat în vremurile trecute și se mai ridică și astăzi în fruntea oamenilor, socotindu-se și și dându-se ei înșiși pe sine drept „mântuitori“ ai lumii. Toți aceștia au fost și sunt — cu știința sau fără știința lor — niște amăgiți și amăgitori. Avem un singur Mântuitor, pe Domnul nostru Isus Hristos. „Nu este întru altceva întru nimic mântuire, pentru că nici nume este altul sub cer dat întru oameni întru care trebuie să ne mântuim noi“. Faptele Apost. 4, 12.

El singur este în stare să lumineze drumurile vieții noastre cu adevărul nemincinos al poveștelor sale dătătoare de viață prisositoare, căci numai El a putut rosti — pentru oamenii tuturor veacurilor — cuvântul cel mare de îndreptare: „Eu sunt calea, adevărul și viața“. Ioan, 14, 6.

și nelegiuirile tale, căci El — noianul îndurărilor și vistierul bunătăților — are aluatul care să dospescă frământătura vieții tale, are puterea care să prefacă ființa ta în făptură nouă. Libertatea și pacea, bunăvoirea și fericirea și viața numai sub conducerea Lui le putem găsi

N'are neamul nostru românesc și țara noastră o mai mare trebuință decât această învoire din temelie a forțelor morale, dela care atârnă tot progresul și viitorul nostru. Toate reformele și toate biruințele civilizațiunii atârnă în vânt dacă nu se sprijinesc pe reforma omului, pe puterile morale ale sufletului. Iar reforma omului nu se poate înfăptui altfel decât așa cum dintr'nceput și-a primit omul viața: prin suflarea unui nou duh de viață, prin puterea de prefacere a contactului cu Dumnezeu care ne caută. Într'o lume plină de îndoeli, de critici nesăbuite și de tru-fașe defaimări, ca cea de astăzi, lăsați-ne — pentru numele Domnului — să ne păstrăm optimismul în fața vieții și încrederea în oameni, dacă nu și pentru ceace pot și fac ei, dar măcar pentru ceace Dumnezeu, care-i caută, vrea și poate cu ei și prin ei.“

El singur este în stare să dea alinare și osurare sufletelor de oropsiți și înfrânți ai vieții din fiecare veac, către cari se îndreaptă cuvântul Său de chemare dulce și în-tăritoare: „Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pre voi“. Mat. 11, 28.

El singur este în stare să ne speie de întinăriunea tuturor păcatelor și să ne tămăduiască de otrava tuturor boalelor.

El singur este în stare să dea, puierilor noastre slăbănogite prin păcat, tărle pentru a începe o viață nouă, curată și sfântă.

El singur este în stare să ridice viața noastră la înălțimile amefitoare ale desăvârșirii evanghelice.

El singur este în stare să ne dea în chip statornic spre gustare lacrimile negrate ale unei vieți frâne, mereu și din plin, cu Dumnezeu.

El singur este în stare să fie nouă cu adevărat ajutor nebiruit și mântuire neclătită în orice împrejurare a zbuciumatei noastre vieți pământeste.

Să ne îndreptăm privirile cu nădejde și încredere, și noi cei de astăzi, spre Mântuitorul lumii cel plin de bunătate și de iubire față de noi și să-L rugăm, ca El să se facă și să rămână și Mântuitorul fiește-căruia dintre noi și așa cum a binevoit a se sălășlui prin naștere în peștera săracă din Vifleem, să se sălășluiască și în peștera mai întunecată și mai săracă a sufletului nostru păcătos și întinat, pe care El să-l lumineze și să-l curătească, El să-l întărească și să-l sfințească, El să-l renască la o viață nouă și să-l închine ca pe un altar preacurat numai slujirii lui Dumnezeu. Așa, numai așa, ne va fi nașterea Mântuitorului Hristos și nouă de folos.“

HRIȘTOS SE NAȘTE...

Faptul atât de covârșitor în urmări, al întrupării Fiului lui Dumnezeu, aduce în fiecare an până la noi, ecoul cântării îngerești, de pace, însoțit de pilda iubirii și a smereniei.

Isus Pruncul, ne zâmbeste culcat în așternut aspru, pe care omenirea, poate fără să-și dea seama, i l-a clădit, din ghimpii răutăților ei. Încă din fașe a fost întâmpinat cu gânduri de pierzare. În aceste momente El plânge, însă lacrimile Sale nu sunt ca și ale copiilor de rând, ci sunt apa vie, care stânge văpaia urei și tocește ghimpii răutăților. S'a născut fără alai, fără surle! „Iată pildă dau vouă“. A venit sărac, pentru ca să ne înbogățiască pe noi. Pilda acestei modestii, este mai grăitoare astăzi, de cât oricând. El avea doar toate onorurile, avuția și puterea. Dacă ne-ar fi fost de vr'un folos, le aducea cu Sine. Nu le-a adus! Și aceasta ne face să cunoaștem, că cheia succesului în mântuire, este smerenia și iubirea.

Arată mamei cum să-și crească odrasla, învață pe părinți cum să-și iubească copiii, dă pildă de jertfelnicie oamenilor de știință și de binecuvântare plugarului. Popoarelor învrăjbite le șoptește: *pacea mea o las vouă!*

Învățații răsăritului — magii — își părăsesc pentru un moment socotelile lor sterpe și știința oarbă; vin și își prezintă tot ce au mai

scump, divinului Prunc. Iată știința ingenunchiată la picioarele lui Hristos.

Minunatul tablou din peștera Betleemului, ne face azi o chemare caldă de înfrățire și modestie. „Iată stau la ușă și bat“. În ce stare ne găsește El: sufletul, familia și popoarele?

Mulți nu-i vor oferi sălaş în suflet din pricina păcatelor grele ce-i apasă și a întunerecului de acolo. Multe familii nu se vor bucura de Nașterea Sa, pentru că nu le lasă stăpânitorul întunerecului de jos. Multe popoare nu văd strălucirea Betleemului din pricina urei și a gândurilor ascunse de răzbunare.

Suflete chinuți, nu te rușina acum de Mântuitorul. Să te fi rușinat când ai comis fără de legea. El a venit tocmai pentru tine. El vrea să se nască tocmai în casa sufletului tău. Doar, n'ai sufletul mai murdar de cât staulul din Betleem. Cum a luminat pe acela, îți va lumina și casa sufletului tău. Deschide-i larg porțile.

Părinți, întoarceți-vă! Iată Maria și Iosif, pildă dau vouă. Primiți-l pe Isus în casa voastră, în mijlocul vostru. Și încă astăzi se va face mântuire casei voastre.

Popoarelor, iată împăratul vostru, blând și smerit, ia comanda. Ascultați-l! „Pacea mea las vouă, precum v'am iubit pe voi, așa să vă iubiți și voi unul pe altul“.

Preot N. BELEA.

INFORMAȚIUNI

Tuturor cititorilor, colaboratorilor și prietenilor ei, gazeta noastră le dorește din toată inima an nou fericit!

Crăciunul la catedrala din Cluj. Praznicul nașterii Domnului s'a serbat și anul acesta în acelaș cadru de cuviință și înălțare creștinească de totdeauna. În ajun s'a săvârșit dimineața slujba ceasurilor, iar după masă vecernia cu liturghia Sf. Vasile cel mare. Predica a rostit-o pâr. rector Dr. G. L. Munteanu. Răspunsurile le-a dat corul mixt „Buna Vestire“, sub conducerea diac. An. Scurtu. De față era P. S. Episcop Nicolae și mulți credincioși.

În ziua întâi de Crăciun s'a început la ora 10 dim. liturghia solemnă săvârșită de către P. S. Episcop Nicolae Colan, asistat de un sobor de preoți: P. C. consilieri Seb. Stanca, V. Sava, L. Curea, pâr. rector Dr. G. L. Munteanu, pâr. I. Goron și Fl. Mureșianu, diaconii V. Bogdan și An. Scurtu. Corul mixt al episcopiei a dat răspunsurile. Un public numeros a ascultat cu mare mângâiere sfânta slujbă, la capătul căreia P. S. Episcop Nicolae a rostit cu elan o predică înăl-

țătoare, ce a impresionat adânc sufletele. După terminarea sf. liturghii, număroși intelectuali s'au dus la reședința episcopicească, unde au prezentat urări Prea Sfințitului, cântând împreună colinda „O ce veste minunată“.

A doua și a treia zi sf. liturghie s'a slujit tot în sobor, rostind predici frumoase P. C. pâr. consilier V. Sava și pâr. I. Goron. Răspunsurile liturgice le-au dat corurile mixte ale d-lui A. Bena și diacon An. Scurtu.

La celelalte trei biserici din str. Regele Ferdinand, str. Bis. ortodoxe și Calea Mănăstur serviciile divine au fost săvârșite cu aceeaș evlavie, credincioșii având prilejul să asculte în ziua 1-a pastorală P. S. Episcop Nicolae și predicile preoților de parohie.

A 3-a zi de Crăciun mănăstirea de maice Sf. Elisabeta a avut fericirea să primească pe P. S. Episcop Nicolae care a slujit în capela sf. Liturghie și a dat povețe alese cuvivoaselor femei, închinete Domnului.

Noul guvern Octavian Goga. În ziua de 28 Decembrie, d. Gh. Tătărescu prezentând demisia cabinetului său,

M. S. Regele a încredințat cu formarea noului guvern pe d. *Octavian Goga*. Domnia sa l'a și constituit în 24 ore, iar Miercuri 29 Decembrie a depus jurământul la Palat. Iată lista guvernului: Octavian Goga, președintele consiliului, I. Lupaș, ministrul cultelor, I. Petrovici, ministrul educației naționale, Ar. Călinescu ministru de interne, Is. Micescu ministru de externe, E. Savu ministru de finanțe, I. Gîrțu ministru de industrie, V. Potârnică ministru al comunicațiilor și ad interim la domenii, gen. I. Antonescu ministru al apărării naționale, Stan Ghițescu, ministru al cooperăției, V. Rădulescu Mehedinți ministru de justiție, R. Irimescu ministru al aerului, Gh. Cuza ministru al muncii, Dr. C. Banu ministru al sănătății, A. C. Cuza ministru fără portofoliu. Subsecretari de stat: Al. Hodoș, Tilică Ioanid, Dinu Simian, gen. P. Teodorescu, Lucian Blaga, I. Savin, I. Enescu, A. Baciu și L. Scridon.

Ortodoxia în Basarabia. În cea din urmă sesiune a sa, Sf. Sinod a hotărât ca pe viitor Sf. Liturghie și toate celelalte servicii religioase din biserica ortodoxă a Basarabiei să se desfășoare exclusiv în limba română. Aceasta pentru motivul, că rușii minoritari au avut timp suficient să-și însușească limba liturgică a Bisericii ortodoxe române.

Rezultatul alegerilor. În urma faptului că nici un partid politic n'a obținut 40 la sută din numărul total al voturilor, comisia centrală electorală a hotărât că mandatele la Camera vor fi repartizate fiecărui partid în raport cu procentul de voturi dobândite pe țara întreagă. Grupările care n-au obținut 2 la sută pe țară, sunt excluse dela atribuirea mandatelor. Potrivit acestor hotărâri partidul național-liberal ia 152 mandate, partidul național-țărănesc 86, Totul pentru țară 66, național-creștin 39, georgiștii 16, radical-țărănist 8, maghiarii 19.

La Senat majoritatea covârșitoare a mandatelor le-a luat partidul național-liberal.

Crăciunul și presa. O bună tradiție ne-a obișnuit să vedem an de an la sărbătorile Crăciunului numere festive bogate, închinare de ziare și reviste nașterii Mântuitorului. La fel s'a întâmplat și de astădată, probă că cititorii au făcut până acum o caldă primire acestui obicei publicistic. Vom recunoaște însă, că unele redacții de cotidiene din Capitală au oferit pagini mai reduse, aceasta probabil din cauza alegerilor parlamentare. În general, noi cei dela zărele bisericesti suntem mulțumiți că s'a dat prilej tuturor claselor sociale să ia contact cu atmosfera religioasă din jurul marelui eveniment

creștin, și astfel să miște puțin inimile indifferente pentru credința în care neamul nostru trăiește dela nașterea lui, înfrângând suferințele și asigurându-și biruințele.

Hotărâri importante pentru eparhiile din Ardeal. Consiliul mitropolitan din Sibiu, întrunit în 14 Decembrie a. tr., a adus următoarele hotărâri:

În *Regulamentul nou pentru parohii*, ce urmează a se redacta, s'au admis următoarele principii: a) Se suspendă dreptul electoral pentru acele parohii, unde s'au comis iregularități; b) Lista candidaților la concurs o întocmește Consiliul Eparhial; c) Văduva unui preot rămâne numai 3 luni în casa parohială. Acest termen poate fi prelungit la 6 luni numai acolo, unde sunt mai mulți preoți și necesitatea îndeplinirii parohiei poate suferi amânare; d) Orice recurs (apelată) către Consistorul mitropolitan, trebuie înaintat prin Consiliul Eparhial respectiv.

Nici o parohie nu poate trimite direct *Ministerului Cultelor*: bugetul sau alte acte, ci numai prin Consiliul Eparhial.

Pentru a face propuneri în privința îndreptării unor greșeli din noul „Regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative și executive din Patriarhia română” s'a ales o comisiune, compusă din: Referenții bisericesti și juriscunșulji dela toate episcopiiile din mitropolia Aradului. Avizul lor va fi dat în termen de 3 luni.

S'a menținut din nou hotărârea, ca în *Timișoara* să se înființeze o *Episcopie nouă*, rămânând cca din Caransebeș pe loc.

Disciplinarea profesorilor dela *Academiile teologice* din Ardeal se va face de către forurile de judecată bisericesti din mitropolie.

Fostele școli primare confesionale vor preda direcțiunilor școlare de Stat numai registrele cu numele și clasificarea foștilor elevi. Arhivele acelor școli rămân proprietatea parohiei.

În cărțile funduare se vor transcrie numai decet edificiiile și pământurile fostelor școli confesionale ca proprietăți ale parohiilor, acolo unde transcrierea încă nu s'ar fi făcut.

O nouă catedrală în Oradea. Importanța episcopiei noastre din Oradea la granița de vest a Țării, unde catolicii de ambele rituri, dispun de averi fabuloase și instituții luxoase, au pus problema unei catedrale mărețe, vrednică de credința neamului românesc. Tânărul episcop P. S. *Nicolae Popovici* a pășit cu încredere și energie la realizarea acestui deziderat. Cel dintâi succes este obținerea terenului în apropierea reședinței episcopesti, adică în inima orașului. Imobilele actuale vor fi dărâmate, iar catedrala va căpăta o perspectivă largă spre parcul Delavrancea.

Al doilea act, mai greu de

sigur, este strângerea fondurilor de construcție, cari se vor ridică la câteva zeci de milioane. Călăuzit de-un optimism robust P. S. episcop *Nicolae* adresează prin pastorala de Crăciun, o impresionantă chemare către credincioșii săi, dând cel dintâi exemplul generos prin semnarea *unui sfert de milion de Lei*. Cu asemenea suflet și cu asemenea jertfelnicie suntem siguri că va culege izbânda, mai curând decet o așteaptă. Dumnezeu și neamul nostru îi vor stă în ajutor.

† **Ștefan Roșianu.** În ziua de Crăciun a fost înmormântat la Blaj canonicul Ștefan Roșianu, decedat după grele suferințe în București în vârstă de 70 ani. Defunctul a fost un suflet ales și credincios Bisericii sale, pe care a slujit-o cu deosebită pricepere și râvnă. În aceeaș vreme era prezent în toate domeniile de luptă culturală și națională din epoca ungiurească, iar după realizarea unității românești colaborând discret și neobosit la consolidarea ei. Eră un spirit deschis, prietenos și împăciuitor, ceace i-a asigurat simpatii reale și număroase printre fiii Bisericii noastre. Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepti.

Mulțumită publică. Epitropia bisericii ort. Valea-Largă, protopopiatul Luduș, aduce călduroase mulțumiri următorilor donatori: Gheorghe Stan Chețani din fondul cercului religios 600 Lei. Moldovan Ioan I. Pavel, Aristide Gabor, dir. de bancă Turda și Dr. Onișca, notar public Luduș câte 500 Lei. Colectă în parohia Miheș 411 Lei. Piper Iacob, perceptor Bădeni 400 Lei. Vlăssă Eugen, dir șc. 110 Lei. Pătr. Octavian Nicola din fondul cercului religios, Mătieș Mihailă lui Z., Mătieș Todor a Gapi, Mătieș Ilie, avocat, Lupan Dumitru, Moldovan Iacob, Mătieș Ioan A. Z. Moldovan Iacob a Carolini Călugăr Victor, Moldovan Simion câte 100 Lei. Ioan Lupan, Hopădean Ioan, preot, Mătieș Grigorie a Fătului câte 50 Lei. Colectă în ceriale printre credincioși în suma de 1666 Lei. În total am încasat suma de 8922 Lei. Pe lângă aceste sume am mai primit dela Prefectura jud. Turda 1000 kg. ciment. Sume primite anterior și publicate în „Renașterea” Nr. 31—32 din 1 Aug. a. c. 3085 Lei.

Toate donațiunile s'au făcut în scopul reparării casei parohiale. Dumnezeu să răsplătească cu darul său pe toți cei cari ne-au dat ascultare rugămintei noastre sincere, Cei cari nu ne-au satisfăcut apelul până în prezent îi rugăm să nu ne uite.

Ioan Todea, preot.

BIBLIOGRAFIE

Au apărut Memoriile fericitului fondator Dr. Ioan Mihu: „Spicuri din gândurile mele politice, culturale și economice,” publicate din încredințarea Eforiei Fundațiunii culturale „Dr.

I. Mihu” de profesorul universitar Dr. Silviu Dragomir din Cluj.

Aceste memorii au o mare valoare istorică și politică, fiind o operă prețioasă, scrisă cu sinceritatea unui mare patriot și cu înțelepciunea unui bărbat conștient de răspunderea ce și-a asumat față de neamul său.

Publicarea acestor memorii au acum, când o întreagă literatură de propagandă se străduiește să arate lumii intențiile pacifice ale fostului premier ungar Ștefan Tisza, o importanță hotărâtoare și constituie o replică potrivită a desființării efectului literaturii de propagandă revizionistă.

Din aceste motive recomandăm parohiilor mai înstărite să procure câte un exemplar pe seama bibliotecilor.

Un exemplar legat costă 370 Lei, iar unul broșat 190 Lei.

Comenzile se vor adresa direct Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu.

Consiliul eparhial.

*

Gh. *Tulbure*: „Școala satească din Ardeal în epoca lui Șaguna.” Cluj. 1937. 105 pagini. Editura revistei „Școala și Satul. Prețul 25 Lei.

Literatura șagunistă a sporit printr-o lucrare nouă, datorită dlui Gh. Tulbure, care în tinerețea sa mai tipărise un studiu serios despre activitatea literară a genialului Mitropolit. Ca om de școală, și încă dintre cei mai distinși, dl Tulbure s'a simțit atras demult spre subiectul ce l-a dezvoltat în lucrarea de față. Strângând de ani de zile material documentar, în special circularile neitatalui Arhiepiscopului, autorul ne dă o expunere limpede a eforturilor lui Șaguna pentru organizarea învățământului primar ortodox din Ardeal. Ne dăm seama din nou, că și în ordinea școlară Șaguna e fost un creator tară pereche, înfrângând greutatea nelușchite. Reorganizează școala normală din Sibiu, formează învățători cu pregătire mai solidă, întocmește programe analitice, pune să se scrie manualele principale de bărbăți ca Z. Boiu, Vis. Roman, Il. Pușcariu, pune la cale cele dintâi conferințe învățătoresci, dă instrucții ample de caracter didactic, cari sunt adevărate pagini pedagogice pentru învățători, îndreaptă circulari către protopopi și credincioși pentru îmbrățișarea școlii confesionale. Sub aceste îndemnuri multiple începe acțiunea generală pentru înființarea de școli în toate părțile, numărul lor ridicându-se la 600, după o statistică din 1858. Creiază în fiecare parohie fonduri școlare, alimentate din contribuții naturale, combate sistemul școlilor „comunale” și „naționale”, ca unele ce pot fi acaparate de guvern. Numai școala confesională corespunde intereselor neamului nostru. El spune într-o circulară: „Biserica nu se poate închipui fără școală, iar școala este o parte întregitoare a Bisericii”. Șaguna dă ființă și școlilor de repetiție și celor de analfabeți, tocmai spre a înlătura cu un ceas mai repede starea de întunec ce apăsa poporul nostru. Lucrarea dlui

Tulbure, scrisă frumos, cu simțire și competență, merită să se găsească în casa fiecărui preot. O recomandăm călduros tuturor cărturarilor ortodocși.

*

Dacia istorică, Nr. 3 din 15 Decembrie 1937. Redactor Iosif Schiopul, Cluj, str. Gh. Coșbuc 7. Abonament anual 400 Lei. În numărul de față, scris iarăș numai de redactorul ei neobosit, se examinează rostul frazei „Cumaniae Rex” în titulatura regilor Ungariei, apoi explicare înțelesului numelui „Săliște”, falsurile istorice ale contelui Kemény, textul „corectat” al bulei de aur din 1224, continuarea criticii relativ la cronica notarului anonim al regelui Bela. În „puneri la punct” d. Schiopul demonstrează, că prepoziții sași din Sibiu n'au fost niciodată „cancelari ai regelui”, cum pretind istoriograful sași, ci din contră cancelarii regelui erau numiți prepoziți ai Sibiului în veac. XII—XIII, însă numai spre a încassa veniturile aferente, fără a fi domiciliat vr'odată pe malurile Cîbinului. În rubrica „toponimie, istorie și topografie” redactorul rectifică etimologiile streine greșite cu privire la numele satului Rusciori și al muntelui Osoiu. La bibliografie o recenzie judicioasă despre studiul d-lui C. Gölner în legătură cu revoluția lui Horia. Repetăm: revista este plină de nerv și se citește cu pasiune de iubitorii istoriei românești.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 8900/1937

Comunicat oficial.

Ministerul Aerului și Marinei, care în conformitate cu art. 1, 3 și 43 din legea pentru înființarea, organizarea și funcționarea M. A. M., publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 277 și 281 din 1936, coordonează toate măsurile de apărare antiaeriană (pasivă) a teritoriului, intenționează ca începând dela 1 Ianuarie 1938 să treacă la executarea unor serii de exerciții parțiale demonstrative, pentru orientarea populației asupra măsurilor luate de autorități, în scopul protecției contra atacurilor aero-chimice, cu concursul tuturor departamentelor (centrală și exterior).

Aceste exerciții se vor executa pe întreg teritoriul țării, în aceeași zi și aceeași oră, în aceeași ordine de urgență:

1. Alarma:

La 9 Ianuarie 1938 ora 13.30' absolut toate clopotele, sirenele, soneriile, megafonele, etc., prevăzute în planurile de alarmă ale departamentelor (centrală și exterior) vor suna alarma conform art. 50 din Regulamentul apărării pasive, adică:

Sunete lungi și repetate timp d 3'.

După 10 minute, se va da înțetarea alarmei cu aceleași mijloace prin: Sunete scurte repetate timp de 3'.

La acest serviciu demonstrativ populația ia parte ca spectatoare.

2. Stingerea luminilor.

Odată cu darea alarmei noaptea (ora 21.30') se va executa și stin-

gerea luminilor conform planului stabilit de uzina electrică sau gaz, locală.

La acest exercițiu populația va lua parte numai la camuflarea iluminatului interior, în sensul că va trage ruletele, obloanele, etc., astfel că nici v lumină să nu se zărească pe timpul cât durează alarma.

Pentru reușita acestui exercițiu demonstrativ, este nevoie de anunțuri la Radio la București (prin grija M. A. M.), publicațiuni prin ziarele locale, afișe pe străzi, băți cu toba, megafone, ordine circulare și instrucțiuni date de autoritățile locale, etc.

Nu se va crea nici un moment de atac aero-chimic, ci numai se va anunța publicul din timp pentru a se obișnui cu măsurile ce trebuiesc luate în caz de pericol aero-chimic.

Se vor da instrucțiunile de detalii tuturor organelor comunale pentru realizarea în condiții cât mai bune a acestor exerciții demonstrative A. P. parțiale în scopul deprinderii populației cu astfel de situații.

Exercițiile militare ulterioare vor fi aduse din timp la cunoștință.

Cluj, la 29 Decembrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 710—1937 (53) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia *Lătoreni Sălciua* din protopop. Lupșa, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”. Preotul va beneficia de următoarele venit:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Locuință în casele parohiale, cu clădirile de lipsă.
3. Aproximativ 15 jugăre pământ arător, fânaș și pășunat.
4. Dela fiecare familie câte o jumătate litră grâu sau porumb, după starea familiei.
5. Câte o zi de lucru dela fiecare familie.
6. Stolele uzitate în parohie.

Concurenții își vor prezenta cererea cu documentele de concurs, dintre cari nu poate lipsi actul de învoire a Prea Sfinției Sale Episcopului, în termen scrisurii Oficiu Protopopesc, cu a cărui învoire să pot prezenta apoi în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Baia-de-Arieș, la 15 Dec. 1937.

Oficiul protopopesc ort. român al tractului Lupșa, cu sediul în Baia-de-Arieș, în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Span, protopop.

Oficiu Protopopesc ort. român al tractului Huedin

Nr. 1108/1937 (52) 2—3

Concurs din oficiu.

În conformitate cu Actul ven. Consiliu eparhial ort. român din Cluj, Nr. 8347/1937, pentru întregirea postului pe paroh în parohia de cl. III. *Dânc*, protopopiatul Huedin, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Întregirea de salar dela stat, conform coalei B).
2. Locuință în natură.
3. Sesiune parohială de 20 jugh.
4. Câte o măsură de grâu sau porumb dela fiecare familie (cca 100).
5. Stola uzitată.

Candidații după ce vor prezenta act de învoire dela P. Sf. nostru Episcop de a putea concura la această parohie, își vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în termen reglementar și cu prealabila noastră încuviințare se vor prezenta în parohie pentru a cânta, respective a servi, precum și a face cunoștință cu credincioșii.

Huedin, la 14 Decembrie 1937.

Aurel Muntean, protopop.

Oficiul Protopopesc ort. român al tractului Huedin.

Nr. 1106/1937 (51) 2—3

Concurs din oficiu.

În conformitate cu Actul ven. Consiliu eparhial ort. român din Cluj, Nr. 8346/1937 pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II. *Dumbrava*, protopopiatul Huedin, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima apariție în gaza oficială „Renașterea” din Cluj.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Casă parohială și clădirile de lipsă.
2. Sesiune parohială 32 jugăre.
3. O vică cereale, dela fiecare familie (circa 80 familii), din care $\frac{1}{3}$ e a cantorului și $\frac{1}{10}$ a crâșnicului.
4. Întregirea salariului dela Stat conform coalei B).

Cererile de concurs întocmite conform normelor în vigoare dimpreună cu actul de învoire prealabilă a P. Sf. Sale Episcopului Nicolae al Clujului, se vor înainta subsemnatului oficiu în termen reglementar. Reflecțanții cu avizul subsemnatului se vor prezenta în parohie pentru a cânta și predica, eventual a celebra Sf. Liturghie și pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Huedin, la 14 Decembrie 1937.

Aurel Muntean, protopop.

Nr. 288/1937 (50) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei vacante *Orăști*, din protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Preotul numit va beneficia de următoarele venit:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Stolele obișnuite.
3. Locuință corăspunzătoare, clădirile de lipsă și grădina de legumi.
4. Cimitirul cu pomi, 3 jugăre arător și 2 jugăre pășunat.
5. Câte o jumătate ferdelă grâu și porumb dela 115 familii, după starea materială, precum și câte 10 Lei dela fiecare familie, ca răscumpărare a zilei de clacă. Acest venit să împarte dela 20 familii cantorului și dela 10 familii crâșnicului.

Concurenții își vor trimite cererile, prevăzute cu documentele de lipsă, dintre cari nu poate lipsi actul de învoire a Prea Sfinției Sale Episcopului, în termenul amintit mai sus, scrisurii oficiu.

În parohie candidații să pot prezenta după prealabilă avizare a acestui oficiu.

Baia-de-Arieș, la 10 Dec. 1937.

Oficiul protopopesc a tractului Lupșa în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Span, protopop.

Nr. 693/1937 (49) 2—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea parohiei vacante *Mogoș-Valea-Barnei*, din protopopiatul Lupșa, să publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Stolele obișnuite în parohie.
3. O miertă de bucate (jumătate ferdelă) dela fiecare fum, grâu sau porumb după starea familiei.
4. O zi de lucru.
5. Folosința fânului din cimitir, circa un jugăr.
6. Până la edificarea caselor parohiale, preotul va locui în edificiul școlii.

Concurenții, cari trebuie să aibă învoirea Prea Sfinției Sale Episcopului, își vor trimite actele de concurs la acest oficiu, și cu prealabila încunoștiințare a subscrisului să vor putea apoi prezenta în parohia, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș la 8 Dec. 1937.

Oficiul protopopesc ort. român Lupșa, cu sediul în Baia de Arieș, în înțelegere cu organele parohiale.

Vasile Span, protopop.

Nr. 725/1937 prot. (48) 2—3

Concurs

Se publică din nou concurs pentru întregirea parohiei *Iernut* cu filia *Lechința-de-Mureș*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Locuință în natură.
3. Sesiune parohială 13 jug. în parohia matre și 10 jug. în filie. Total 23 jug. pământ productiv.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștiințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți poporului.

În candidare vor fi admiși numai candidații, cari au pregătirea pentru parohii de cl. I, și vor prezenta act de învoire dela P. S. nostru Episcop.

Luduș, la 7 Decembrie 1937.

În înțelegere cu consiliul parohial,

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.